

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
תשובה	(3)	(1)	(1)	(1)	(4)	(2)	(4)	(3)	(2)	(4)

שאלה	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
תשובה	(3)	(4)	(3)	(3)	(2)	(2)	(1)	(3)	(3)	(4)

שאלה	21	22	23
תשובה	(1)	(1)	(4)

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: מומר : דת -

היחס: מומר הוא מי ששינה את דתו.
א' הוא מישהו ששינה את ה-ב' שלו

תשובה (1): אלמוני : זהות. האם אלמוני הוא מישהו ששינה את הזהות שלו? לא.

תשובה (2): עבד : חירות. האם עבד הוא מישהו ששינה את החירות שלו? לא.

תשובה (3): מהגר : ארץ. האם מהגר הוא מישהו ששינה את הארץ שלו? כן. מהגר הוא מי שעזב את הארץ שלו לארץ אחרת, כפי שמומר הוא מי שעזב את הדת שלו לטובת דת אחרת.

תשובה (4): מועסק : עבודה. האם מועסק הוא מישהו ששינה את העבודה שלו? לא.

תשובה (3).

2. השאלה: להשחيز : לחתוך -

היחס: להשחيز היא פעולה שמטרתה לאפשר לחתוך בקלות רבה יותר.
א' היא פעולה שמטרתה לאפשר ב' בקלות רבה יותר

תשובה (1): לחמש : ללחום. האם לחמש היא פעולה שמטרתה לאפשר ללחום בקלות רבה יותר? כן.

תשובה (2): להכחיש : להאשים. להכחיש היא פעולה שמטרתה לאפשר להאשים בקלות רבה יותר? לא. להכחיש זה לכפור באשמה.

תשובה (3): לברור : לנפות. האם לברור היא פעולה שמטרתה לאפשר לנפות בקלות רבה יותר? לא. לברור ולנפות הן פעולות שמשמעותן זהה: לבחור, לסנן.

תשובה (4): לקבע : לזוז. האם לקבע היא פעולה שמטרתה לאפשר לזוז בקלות רבה יותר? לא. לקבע היא פעולה המיועדת למנוע ממהו לזוז.

תשובה (1).

אוקטובר 2012 - הסברים לפרק הראשון במילולית

3. השאלה: זועף : לפייס -

**היחס: לפייס זה פעולה שמטרתה להפוך מישהו לרגוע, כלומר להיפך מזועף.
ב' היא פעולה שמטרתה להפוך מישהו להיפך מ-א'**

- תשובה (1): תועה : לכוון. האם **לכוון** היא פעולה שמטרתה להפוך מישהו להיפך **מתועה**? כן.
- תשובה (2): תמה : לשאול. האם **לשאול** היא פעולה שמטרתה להפוך מישהו להיפך **מתמה**? לא. לשאול היא פעולה שמעידה על תמיהה.
- תשובה (3): יגע : לעייף. האם **לעייף** היא פעולה שמטרתה להפוך מישהו להיפך **מיגע**? לא. **לעייף** היא פעולה שהופכת מישהו לעייף, כלומר **יגע**.
- תשובה (4): סורר : לצייט. האם **לצייט** היא פעולה שמטרתה להפוך מישהו להיפך **מסורר**? לא. **סורר** הוא מי שלא נוהג **לצייט** או מי שמצייט אינו **סורר**.
- תשובה (1).**

4. השאלה: אדווה : נחשול - (אדווה = גל קטן ; נחשול = גל גדול)

**היחס: אדווה היא גל קטן ונחשול הוא גל גדול.
א' ו-ב' הן מילים בעלות משמעות זהה : א' קטן ו-ב' גדול.**

- תשובה (1): עיירה : כרך. האם **עיירה וכרך** הן בעלות משמעות זהה? כן. **עיירה** היא עיר קטנה ו**כרך** היא עיר גדולה.
- תשובה (2): אברה : ציפור. האם אברה וציפור הן מילים בעלות משמעות זהה? לא. **אברה** היא כנף של ציפור.
- תשובה (3): נחל : ערוץ. האם **נחל וערוץ** הן מילים בעלות משמעות זהה? לא. **נחל** הוא זרם מים טבעי העובר **בערוץ**.
- תשובה (4): משעול : דרך. האם **משעול ודרך** הן מילים בעלות משמעות זהה? כן. אולם, מכיוון שאין כל "הבדלי גודל" ביניהם אלא הן מילים נרדפות זו אינה התשובה הנכונה.
- תשובה (1).**

5. השאלה: מגל : אסם -

**היחס: מגל הוא מכשיר שבעזרתו קוצרים משהו אשר מאוחסן באסם (תבואה).
א' הוא מכשיר המשמש לאיסוף משהו המאוחסן ב-ב'**

- תשובה (1): מסמך : ארכיון. האם **מסמך** הוא מכשיר המשמש לאיסוף משהו המאוחסן **בארכיון**? לא. **ארכיון** הוא מקום המיועד לאחסון **מסמכים**.
- תשובה (2): מסור : קרש. האם **מסור** הוא מכשיר המשמש לאיסוף משהו המאוחסן **בקרש**? לא. **מסור** הוא מכשיר אשר בעזרתו מייצרים **קרשים**.
- תשובה (3): עט : קסת. האם **עט** הוא מכשיר המשמש לאיסוף משהו המאוחסן **בקסת**? לא.
- תשובה (4): מסחטה : קנקן. האם **מסחטה** היא מכשיר המיועד לאיסוף משהו המאוחסן **בקנקן**? כן. בעזרת המסחטה מייצרים מיץ אשר מאוחסן **בקנקן**.
- תשובה (4).**

6. השאלה: פרש : להשתייך-

היחס: מי שפרש הוא מי שאינו משתייך יותר.
א' הוא מישהו שכבר אינו ב'.

- תשובה (1): בושש : להקדים. האם בושש הוא מי שאינו מקדים יותר? לא. בושש הוא מי שאיחר להגיע.
תשובה (2): התרצה : לסרב. האם התרצה הוא מי שכבר אינו מסרב? כן. מי שהתרצה הוא מי שהסכים ולפיכך אינו מסרב עוד.
תשובה (3): הבלית : להופיע. האם הבלית הוא מי שכבר אינו מופיע? לא. הבלית הוא מי שהופיע לזמן קצר.
תשובה (4): החמיא : להחניף. האם החמיא הוא מי שכבר אינו מחניף? לא. להחמיא זה לתת מחמאות, להחניף זה לתת מחמאות מוגזמות על מנת למצוא חן בעיני מישהו.
תשובה (2).

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. השאלה: יוסף כתב כמה שירים חדשניים המורכבים מסימני פיסוק בלבד. כאשר הראה את השירים לחברתו, היא אמרה לו: "אי-אפשר להכין חביתה בלי ביצים".

הביצים בדבריה של החברה הן משל ל-

פיתרון: מכיוון שעל פי הנתונים שיריו של יוסף מורכבים אך ורק מסימני פיסוק, כלומר אינם מורכבים ממילים, הרי שביצים החסרות למעשה נמשלות למילים החסרות בשיריו של יוסף.

תשובה (4).

8. השאלה: היו שטענו שבשפה כמו במתמטיקה, נכונותו או אי-נכונותו של משפט לא תשתנה אם נחליף את אחד הביטויים במשפט בביטוי נרדף לו. אך חשבו על המקרה הזה: אם המשפט "דני חושב שרותי נחמדה" נכון, המשפט "דני חושב שאימא של דרור נחמדה" עלול להיות לא נכון גם אם רותי היא אימא של דרור, למשל אם דני אינו יודע זאת, וחבריו סיפרו לו שאימא של דרור אינה נחמדה.

מה נכון לומר על פי הפסקה שלעיל?

פיתרון: ראשית, על פי תחילת המשפט יש הטוענים כי נכון להחיל את כללי המתמטיקה על השפה. כלומר, כשם שבמתמטיקה אם ישנו משפט שהוא נכון, הרי החלפת ביטוי בתוכו בביטוי נרדף לא תשנה את נכונותו של המשפט. אולם על פי תחילת המשפט השני "אך חשבו" ניתן להסיק כי כותב הקטע מביא את הדוגמה על מנת להפריך דעה זו, ואכן בדוגמה שמובאת לפנינו מסתבר כי אם רותי היא אמא של דרור, הרי שמי שחושב כי רותי היא נחמדה, עשוי לחשוב שאמא של דרור אינה נחמדה אם חבריו מספרים לו כי אמא של דרור אינה נחמדה והוא, כמוכן, אינו יודע שרותי היא אמא של דרור.

תשובה (3).

9.

חברת ביטוח מצאה שאין הבדל בין שיעור המכוניות הנגנבות מתוך כלל המכוניות שמוקנות בהן מערכת אזעקה, לבין שיעור המכוניות הנגנבות מתוך כלל המכוניות שלא מוקנות בהן מערכת אזעקה. מכאן הסיקה חברת הביטוח שהתקנת מערכת אזעקה במכונית אינה מצמצמת את הסיכון שהמכונית תיגנב.

איזו מן האפשרויות הבאות מחלישה את מסקנתה של חברת הביטוח?

פיתרון : נבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1): מערכת אזעקה נחשבת לאמצעי יעיל למניעת פריצות לבתים פרטיים ולמשרדים

העובדה שמערכות אזעקה נחשבות לאמצעי יעיל למניעת פריצות לבתים פרטיים ולמשרדים אינה רלוונטית לשאלה האם התקנתן במכוניות מצמצמת את הסיכון שהמכונית תיגנב.

תשובה (2): מרבית מערכות האזעקה מותקנות במכוניות חדשות ויקרות, המבוקשות יותר אצל גנבים

אם המכוניות שבהן מותקנת מערכת אזעקה מבוקשות על ידי גנבים יותר ממכוניות אחרות, ולמרות זאת שיעור המכוניות הנגנבות מתוך מכוניות אלו שווה לשיעור המכוניות הנגנבות מתוך כלל המכוניות, הרי שבניגוד לסברה של חברת הביטוח, מערכות האזעקה יעילות בצמצום הסיכון שהמכונית תיגנב. מכיוון שתשובה זו מחלישה את מסקנתה של חברת הביטוח, הרי שאין צורך להמשיך ולבדוק את יתר התשובות.

תשובה (2).

10.

לפניכם ארבעה משפטים שתהילה אמרה בנוגע לבגדיה. רק אחד מהם אינו סותר אף אחד מן המשפטים האחרים. מהו משפט זה?

פיתרון : נבדוק לגבי כל אחת מהתשובות המוצעות האם היא סותרת את הטענות שבתשובות האחרות.

תשובה (1): יש לי מכנסיים לבנים שאינם עשויים ממשי, והם נקנו בעפולה.

מכיוון שמשפט זה סותר את הטענה שבתשובה (3), לפיה "כל הבגדים שלי כחולים או סגולים..." הרי שניתן לפסול תשובה זו.

תשובה (2): יש לי חצאית עשויה משי אדום, והיא נקנתה בעפולה.

גם טענה זו סותרת את הטענה שבתשובה (3), לפיה "כל הבגדים שלי כחולים או סגולים..."

תשובה (3): כל הבגדים שלי כחולים או סגולים, ואף אחד מהם אינו עשוי ממשי.

כאמור טענה זו סותרת את הטענות שבתשובות (1) ו-(2), ולפיכך ניתן לפסול אותה.

תשובה (4): כל החצאיות הארוכות שלי כחולות או סגולות, וכולן נקנו בטבריה.

תשובה זו מתייחסת לצבען של החצאיות הארוכות. מכיוון שתשובות (1) ו-(2) מתייחסות למכנסיים ולחצאית באופן כללי (בניגוד לחצאית ארוכה), הרי שהן אינן סותרות את הטענה.

לפי הטענה שבתשובה (3) כל הבגדים הם כחולים או סגולים ולפיכך גם טענה זו אינה סותרת את הטענה כי כל החצאיות הארוכות הן כחולות או סגולות.

מכיוון שתשובה זו אינה סותרת אף אחת מהטענות, הרי שזו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

11.

השאלה : פרשן כלכלי כתב: "בתכנית להקטנת העוני, שיישומה החל לא מכבר בארצות הברית, חסרה ראייה מערכתית כוללת המתייחסת לתלות שבין שוק העבודה ובין מערכות אחרות. התכנית מצדדת בשיפור מצבן של השכבות החברתיות החלשות על ידי נקיטת צעדים להגדלת שיעור התעסוקה. ואולם היא כוללת גם המלצות לקיצוצים בתקציב הממשלה, ואלה יביאו לידי הקטנת מספר המועסקים במגזר הציבורי. בהיבט זה התכנית עלולה לתרום להגדלת האבטלה".

על מה מבסס הפרשן את טענתו שבתכנית להקטנת העוני "חסרה ראייה מערכתית כוללת"?

פיתרון : על פי הקטע הפרשן טוען כי בתוכנית להקטנת העוני חסרה ראייה מערכתית כוללת המתייחסת לתלות שבין שוק העבודה למערכות אחרות.

מן הצד אחד נוקטת התוכנית בצעדים להגדלת שיעור התעסוקה, אולם מן הצד שני היא ממליצה לקצץ בהוצאות הממשלה כך שהיא תקטין את שיעור המועסקים. כלומר, בהקטנת שיעור המועסקים פוגעת התוכנית במטרה – הגדלת מספר המועסקים ובאמצעותו הקטנת העוני.

תשובה (3).

12. **השאלה:** דנה: "רותי סיפרה לי כי חברתה של אחותה, שאותה פגשה אתמול, אמרה לה שהיא אינה מסכימה עם דעותיה הפוליטיות".

איזו מן האפשרויות הבאות אינה יכולה להשתמע מן המשפט שאמרה דנה?

פיתרון: על פי דבריה של דנה, יתכן כי רותי פגשה את אחותה או את חברתה של אחותה, והאחות או חברתה של האחות אמרה למי שפגשה כי היא אינה מסכימה עם דעותיה הפוליטיות של רותי/אחותה של רותי/חברתה של אחותה של רותי.

מכיוון שדנה היא הדוברת לא ייתכן כי מי שאמרה שהיא אינה מסכימה עם דעותיה הפוליטיות, התכוון לדעותיה הפוליטיות של דנה, שכן במקרה כזה המשפט היה אמור להיות מנוסח על ידי דנה: "אמרה לה שהיא אינה מסכימה עם דעותיי הפוליטיות".

תשובה (4).

השלמת משפטים (שאלות 13-15)

13. _____ יאה לו לשופט זהבי האמרה "זקנתו מביישת את נעוריו"; _____ יצאו מתחת ידו פסקי דין _____ בהם כדי _____ מפעל חייו השיפוטי בכללותו.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): **אכן** יאה לו לשופט זהבי האמרה "זקנתו מביישת את נעוריו"; **כבר בבחירתו** יצאו מתחת ידו פסקי דין **חסרי מעוף, וכבר אז היה בהם כדי לרמוז על הדמות שהיה עתיד לעטות** מפעל חייו השיפוטי בכללותו.

המשפט בנוי משני חלקים והקשר ביניהם: תחילת המשפט מצביע על הקשר בין תחילת דרכו המשפטית של השופט לבין כלל הקריירה שלו.

על פי המשפט "זקנתו מביישת את נעוריו", כלומר סוף ימיו של השופט מבייש את תחילת הקריירה שלו. מכיוון שעל פי החלק הראשון כבר בבחירתו (צעירותו) יצאו תחת ידיו של השופט פסקי דין חסרי מעוף, הרי שלא יתכן שזקנתו תבייש את נעוריו, שכן כבר בינעוריו של השופט לא הצטיין השופט במיוחד.

תשובה (2): **אכן** יאה לו לשופט זהבי האמרה "זקנתו מביישת את נעוריו"; **בשלהי כהונתו** יצאו מתחת ידו פסקי דין **משובחים, שהיה בהם כדי להאיר באור חיובי את** מפעל חייו השיפוטי בכללותו.

אם בשלהי כהונתו של השופט יצאו תחת ידיו של השופט פסקי דין משובחים, הרי שבהכרח זקנתו אינה מביישת את נעוריו ולכן ניתן לפסול כבר בשלב זה את התשובה.

תשובה (3): **ספק רב אם** יאה לו לשופט זהבי האמרה "זקנתו מביישת את נעוריו"; **אמנם בשלהי כהונתו** יצאו מתחת ידו פסקי דין **שנויים במחלוקת, אך אין בהם כדי להטיל צל על פאר** מפעל חייו השיפוטי בכללותו.

על פי תחילת המשפט ספק אם האמרה כי זקנתו מביישת את נעוריו הולמת את השופט, כלומר היא אינה מתאימה במקרה שלו.

המשפט ממשיך ומפרט כי אמנם ישנו ניגוד בין פסקי הדין שכתב בסוף הקריירה (אשר היו שנויים במחלוקת), אך אין בפסקי דין אלו כדי להטיל צל על הקריירה המפוארת שלו בכללותה. מכיוון שיש ניגוד בין עבודתו השיפוטית בזקנתו לבחירתו, אולם קיים הסבר הגיוני מדוע אין בניגוד זה בכדי להגיע למצב שהפתגם יהלום אותו (הקריירה המפוארת שקדמה לה), זו התשובה הנכונה.

תשובה (3).

14.

נציג ועד עובדי המפעל אמר כי הוא _____ שמנהלי המפעל _____ להוציא לפועל את התכנית המיועדת לרווחת עובדי המפעל, _____ ביכולתם לבצעה, ולכן הוא _____ סיבה לעיכוב שההנהלה נוקטת ביישומה.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

פיתרון: נבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1): נציג ועד עובדי המפעל אמר כי הוא אינו חושב שמנהלי המפעל מעוניינים להוציא לפועל את התכנית המיועדת לרווחת עובדי המפעל, וכי הוא יודע שאין ביכולתם לבצעה, ולכן הוא אינו מוצא כל סיבה לעיכוב שההנהלה נוקטת ביישומה.

המשפט בנוי משני חלקים: החלק הראשון מציג את דעתו של נציג הוועד לגבי רצון ויכולת ההנהלה לבצע את התוכנית לרווחת העובדים, ובחלקו השני של המשפט, המתאים לחלק הראשון (יחס של התאמה "ולכן"), התייחסותו לעיכוב שההנהלה נוקטת בישום התוכנית.

על פי תחילת המשפט נציג הוועד סבור כי ההנהלה אינה מעוניינת בתוכנית לרווחת עובדי המפעל, וכי היא אינה יכולה לבצעה, ולכן הוא אינו מוצא סיבה לעיכוב ביישומה.

מכיוון שלפי החלק הראשון ההנהלה אינה רוצה ואינה מסוגלת ליישם את התוכנית, הרי שברור מדוע היא אינה מיישמת אותה ובמילים אחרות יש סיבה לעיכוב ביישומה. זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2): נציג ועד עובדי המפעל אמר כי הוא חושב שמנהלי המפעל אינם מעוניינים להוציא לפועל את התכנית המיועדת לרווחת עובדי המפעל, אך יש ביכולתם לבצעה, ולכן הוא מוצא סיבה לעיכוב שההנהלה נוקטת ביישומה.

על פי תחילת המשפט נציג הוועד סבור כי המנהלים אינם מעוניינים להוציא לפועל את התוכנית אך הם יכולים לבצעה, בשל האמור הוא מוצא סיבה בעיכוב שההנהלה נוקטת.

לאור חוסר רצונם של המנהלים בביצוע התוכנית, יהיה נכון יותר לנסח את המשפט בצורה "ברור מדוע ההנהלה מעכבת את הביצוע", ולא לומר כי נציג הוועד מוצא סיבה.

תשובה (3): נציג ועד עובדי המפעל אמר כי הוא אינו חושב שמנהלי המפעל אינם מעוניינים להוציא לפועל את התכנית המיועדת לרווחת עובדי המפעל, או שאין ביכולתם לבצעה, ולכן הוא אינו מוצא כל סיבה לעיכוב שההנהלה נוקטת ביישומה.

אם נציג הוועד אינו סבור כי המנהלים אינם מעוניינים להוציא לפועל את התוכנית או שאין הם יכולים לבצעה, הרי שלמשעה הוא חושב כי הם מעוניינים להוציא לפועל וכי הם מסוגלים לבצעה.

לאור האמור בחלקו הראשון של המשפט, ברור מדוע אין נציג הוועד מוצא כל סיבה בעיכוב שההנהלה נוקטת ביישום התוכנית. זו התשובה הנכונה.

תשובה (3).

15.

_____ להיות כפופה למרותה של אישה שאינה _____ ממני, _____ נשארתי במקום עבודתי לאחר שמונתה נוגה לתפקיד מנהלת המחלקה, שכן _____ ממני.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

פיתרון: נבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1): אילו העדפתי להיות כפופה למרותה של אישה שאינה צעירה ממני, הייתי נשארת במקום עבודתי לאחר שמונתה נוגה לתפקיד מנהלת המחלקה, שכן נוגה אמנם מקצועית ומבריקה, אך היא צעירה ממני.

בחלקו הראשון של המשפט מכריזה הכותבת כי אילו העדיפה להיות כפופה לאישה שאינה צעירה ממנה, כלומר לאישה המבוגרת ממנה, הייתה נשארת במקום עבודתה לאחר מינויה של נוגה. על פי האמור עד כה היינו מצפים בשלב זה שנוגה תהיה מבוגרת מן הכותבת, ולפיכך העובדה כי בחלקו השני של המשפט מתגלה כי נוגה צעירה ממנה פוסלת תשובה זו.

תשובה (2): לולא העדפתי להיות כפופה למרותה של אישה שאינה מבוגרת ממני, הייתי נשארת במקום עבודתי לאחר שמונתה נוגה לתפקיד מנהלת המחלקה, שכן לצד היותה מוכשרת וחכמה, נוגה מבוגרת ממני.

על מנת לתרגם את המשפט, נבטל את שתי השלילות בחלקו הראשון, ונמצא כי על פי הכותבת אילו העדיפה להיות כפופה לאישה המבוגרת ממנה הייתה נשארת בעבודתה לאחר מינויה של נוגה.

בשלב זה היינו מצפים כי נוגה תהיה מבוגרת מן הכותבת, ולפיכך מן העובדה כי על פי חלקו השני של המשפט נוגה אכן מבוגרת ממנה, עולה כי זו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

16.

השאלה: ממחקרו של פרופסור ברזיס על הדרך שבה כתבי מדורי הבריאות בעיתונים בוחרים את הנושאים לכתבות שלהם, עולה כי למרות שהכתבים מצהירים שהפופולריות אינה שיקול מרכזי בבחירת הנושאים, היא מדריכה אותם במידה רבה: רוב הכתבות עוסקות בנושאים הנתפסים בעיני ציבור הקוראים כמושכים, כמו הרזיה. לדידו של פרופסור ברזיס, דבר זה מעיד שהכתבים נכנעים ללחצים של גורמים שיש להם אינטרס כלכלי, המעוניינים בתפוצה רחבה ככל האפשר של העיתון, כניעה שלדבריו מושפעת מהכשרה הלשונית של הכתבים.

לפי האמור לעיל, איזו מן הטענות משקפת את עמדתו של פרופסור ברזיס?

פיתרון: נסכם את טענת הפרופסור: בניגוד להצהרותיהם, השיקולים בבחירת הנושאים לכתבותיהם של כתבי הבריאות היא הפופולריות שלהם, ולדוגמה הוא מביא את נושא ההרזיה הנתפש במושך בעיני הציבור. לטענת הפרופסור בחירה זו מושפעת מכניעת הכתבים לאינטרסים כלכליים, כניעה שמושפעת מהכשרתם הלשונית. התשובה הנכונה היא (2).

נצביע על הגורמים לפסילת כל אחת מיתר התשובות:

תשובה (1): האינטרס הכלכלי המוזכר בכתבה הוא בפרסום נושאים פופולריים אשר יגרמו לתפוצה רחבה יותר של העיתון. הקטע המובא אינו גורס כי האינטרס כלכלי הוא שהנושא יהיה במודעות הקוראים על מנת להביא לרכישת מוצרים המסייעים בהרזיה כפי שנכתב בסופה של תשובה זו.

תשובה (3): מספר סיבות לפסילת התשובה:

(א) על פי הכתוב נושא ההרזיה נתפש כמושך בעיני קהל הקוראים ולא בעיני הכתבים.

(ב) על פי הקטע הכתבים נוטים לכתוב על נושא ההרזיה ולא כפי שנאמר בכתובה שלא לכתוב עליו.

תשובה (4): בקטע מובאת דעתו של הפרופסור לגבי שיקולי הכתבים בבחירת נושאי כתבותיהם, ואין כל התייחסות לשאלה האם הכתבים מתכחשים או אינם מתכחשים לשיקולים המשפיעים על בחירותיהם.

תשובה (2).

17.

השאלה: ממחקר שערך ד"ר ששון על למידת שפה הוא הסיק כי מי כל שנחשף בינקותו לשפה נוספת על שפת אמו – גם אם אינו זוכר זאת בבגרותו – יוכל ללמוד אותה ביתר קלות ממי שמעולם לא נחשף אליה. ד"ר גולן סברה שאפשר להסיק ממחקרו של ד"ר ששון מסקנה אחרת. כדי להכריע בין שתי המסקנות היא ערכה מחקר משלה, ובו השתתפו תלמידים בקורס סינית שלא נחשפו לסינית קודם לכן. ד"ר גולן בדקה אם אלה מהם שלא נחשפו בינקותם לשום שפה מלבד שפת אמם התקשו בקורס יותר מאלה שנחשפו בינקותם לשפה נוספת אחת לפחות.

איזה מן המחקרים שלהלן הוא המתאים ביותר להיות מחקרו של ד"ר ששון?

פיתרון: שימו לב כי למעשה נשאלנו אך ורק על מי מהמחקרים הוא המתאים ביותר להיות מחקרו של ד"ר ששון, ולפיכך החלק המתייחס לד"ר גולן אינו רלוונטי כלל.

מכיוון שד"ר ששון הסיק כי מי כל שנחשף בינקותו לשפה נוספת על שפת אמו – גם אם אינו זוכר זאת בבגרותו – יוכל ללמוד אותה ביתר קלות ממי שמעולם לא נחשף אליה, הרי שעליו לערוך מחקר שבו נשווה בין יכולתן של שתי קבוצות בלימוד שפה מסוימת, כאשר רק אחת מהקבוצות נחשפה לשפה זו בצעירותה.

תשובה (1).

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18. השאלה: איזה מפריטי המידע הבאים אינו מוזכר בקטע בתור מידע שיכול להתקבל מחקר משנן של אדם כלשהו?

פיתרון: מכיוון ששאלה זו מתייחסת לקטע כולו מומלץ לענות עליה רק לאחר קריאת הקטע כולו. נבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1): סוג המזון שצרך אותו אדם.

על פי האמור בשורה 6 ניתן ללמוד מדפוס שחיקת השיניים ורמת השחיקה על סוג המזון שנלעס.

תשובה (2): הענף של המין האנושי אליו השתייך אותו אדם.

על פי שורות 15-18 בשלב מסוים החל המין האנושי להתפתח בשני ענפים אשר מבנה לסתותיהם ושיניהם היו שונים זה מזה, ולפיכך מבדיקת המשנן ניתן לעמוד על הענף שאליו השתייך האדם.

תשובה (3): מספר הארוחות שנהג אותו אדם לאכול ביום

אין כל עדות בקטע על אשר מלמד אותנו כיצד מבדיקת המשנן של אדם כלשהו ניתן להסיק מסקנות לגבי מספר הארוחות שנהג אותו אדם לאכול.

תשובה (4): עומס הלעיסה שהיה מוטל על שיניו של אותו אדם.

על פי האמור בשורה 6 ניתן ללמוד מדפוס שחיקת השיניים ורמת השחיקה על דפוס המזון שנלעס.

תשובה (3).

19. השאלה: באיזה הקשר מוזכרת בקטע השליטה באש (שורה 15)?

פיתרון: לפי המשפט המתחיל בשורה 13 היו מספר תהליכים אשר הפחיתו על עומס הלעיסה ובהם פיתוחם של כלי חיתוך וכתישה, השליטה באש ובישול המזון (שהתאפשר בשל השליטה באש).

תשובה (3).

20. השאלה: על פי הקטע, איזו מן הקבוצות הבאות התאפיינה בשיניים ובלסתות הגדולות ביותר?

פיתרון: על פי הפסקה השלישית (שורה 15) בשלב מסוים לפני כשני מיליון שנה החל המין האנושי להתפתח לשני ענפים נפרדים: בני אדם שניזונו מתפריט צמחי ובהתאם היו בעלי שיניים ולסתות גדולים, ואלו שניזונו מבשר ומבנה הלסת שלהם היה עדין יותר אשר מהם התפתח "האדם היכול". ברור על פי הקטע כי בני האדם שחיו לפני יותר משני מיליון שנה עדיין ניזונו מצמחים ולכן היו בעלי השיניים והלסתות הגדולים ביותר.

תשובה (4).

הערה: תשובות (1) ו-(2) אינן נכונות שכן אלו היו בני האדם בעלי השיניים והלסתות הקטנות יותר (האדם שניזון מבשר ו"האדם היכול" אשר התפתח ממנו), ואילו על פי הקטע בני האדם שניזונו מצמחים היו בעלי השיניים והלסתות הגדולות ביותר.

21. השאלה: איזו מן האפשרויות הבאות מציגה בצורה הנכונה ביותר את סדר ההתרחשויות שמדובר בהן בפסקה השלישית?

פיתרון: על פי הפסקה השלב הראשון במעבר מתפריט צמחי לבשרי התרחש בעקבות שיפור בכושר התחרות של האדם בטורפים אחרים, שיפור שהושג בעקבות פיתוח כלים ואמצעי ציד. ניתן כבר בשלב זה לפסול את תשובות (2) (3) ו-(4).

תשובה (1).

22. השאלה: הפסקה השלישית מתארת כיצד השפיעה צריכת המזון על _____ של האדם, ואילו הפסקה האחרונה מתארת כיצד השפיעה צריכת המזון על _____.

פיתרון: הפסקה השלישית מתארת כיצד השפיעו השינויים בצריכת המזון על מבנה הלסת של האדם אשר ניזון מבשר, כלומר על התפתחותו הפיזית של האדם, ואילו הפסקה האחרונה מתארת כיצד הבדלים בתריכת מזון השפיעה על המעמד החברתי (שורה 20).

תשובה (1).

23. השאלה: מה משתמע מנוסח התקנה "את מגשו של ארבע ארוחות" (שורות 24-26)?

פיתרון: הפסקה מתארת את הקשר שהיה, בתקופה שבה נחקקו התקנות, בין כמות המזון שאדם צריך למעמדו החברתי, כאשר ככל שמעמדו היה רם יותר כך הוגשו לו כמויות מזון גדולות יותר. מכיוון שעל פי התקנות המתוארות הארכיבישופים קיבלו מגשי מזון ועליהם כמות מזון המספיקה ל-6 ארוחות, ואילו האבירים והבישופים מגשים שעליהם כמות מזון המספיקה ל-4 ארוחות, הרי שניתן להסיק כי מעמדם של הארכיבישופים היה גבוה ממעמדם של האבירים.

תשובה (4).
